

DECIZIA nr.88
din 2 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „nu este cercetat disciplinar” din cuprinsul dispozițiilor art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului

Publicată în Monitorul Oficial nr.345 din 25.04.2023

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciocină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	- magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, excepție ridicată de Sindicatul Polițiștilor din România și de Marius Stan în Dosarul nr.73/89/2019 al Tribunalului Vaslui – Secția civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2424D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, în cauză fiind aplicabilă, *mutatis mutandis*, Decizia Curții Constituționale nr.789 din 23 noiembrie 2021, prin care un text de lege identic, referitor însă la participarea la un concurs pentru ocuparea unui post de conducere vacant de ofițer, a fost declarat neconstituțional. Textul de lege criticat în prezenta cauză impune o condiție esențială de acces la un concurs pentru ocuparea unui post de execuție vacant de ofițer, condiție ce, aplicând testul de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale, corespunde unui scop legitim și reprezintă o măsură adecvată, însă nu este nici necesară și nici proporțională cu acest scop, deoarece afectează egalitatea de șanse în alegerea unui loc de muncă, fiind contrară prevederilor art.16 alin.(3) coroborate cu cele ale art.41 din Constituție.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 11 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr.73/89/2019, **Tribunalul Vaslui – Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Sindicatul Polițiștilor din România și de Marius Stan într-o cauză având ca obiect o acțiune prin care s-au solicitat anularea actelor reprezentând anunțul pentru organizarea unui concurs, invalidarea rezultatului concursului și obligarea pârâtului la organizarea unui nou concurs, în condițiile în care candidatura autorului excepției Marius Stan a fost invalidată în temeiul dispozițiilor legale criticate.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia Marius Stan susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate încalcă prezumția de nevinovăție și îngădesc în mod discriminatoriu și nejustificat libera alegere a profesiei sau a locului de muncă prin participarea la un concurs, deoarece condiția de *a nu fi cercetat disciplinar* nu se aplică tuturor candidaților, iar declanșarea unei cercetări prealabile în materie disciplinară nu echivalează cu stabilirea vinovăției persoanei cercetate. În plus, menționează că dosarul având ca obiect cercetarea sa disciplinară a fost clasat ulterior datei la care au fost anunțate persoanele declarate admise/respinse în urma înscrierii la un concurs organizat de către Inspectoratul de Poliție Județean Vaslui.

6. **Tribunalul Vaslui – Secția civilă** consideră că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece sintagma „nu este cercetat disciplinar”, referitoare la una dintre condițiile de participare la un concurs, încalcă prezumția de nevinovăție consacrată de art.23 alin.(11) și (12) din

Constituție, precum și principiul egalității în drepturi statuat de art.16 alin.(1) din Legea fundamentală, deoarece aceasta este o condiție suplimentară aplicabilă doar agenților de poliție, și nu tuturor candidaților.

7. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului sunt neconstituționale prin raportare la criticile de neconstituționalitate formulate. Așadar, potrivit art.58² din Legea nr.360/2002, procedura disciplinară are la bază principiul prezumției de nevinovăție, astfel că polițistului cercetat disciplinar îi sunt garantate atât dreptul la apărare, cât și proporționalitatea, adică asigurarea unui raport corect între gravitatea abaterii disciplinare, circumstanțele săvârșirii acesteia și sancțiunea disciplinară propusă. Or, prin condiția de a nu fi cercetat disciplinar, impusă exclusiv agentului de poliție care a absolvit studii superioare cu prilejul înscrierii la un concurs pentru ocuparea unui post vacant de ofițer, fără să fi intervenit o hotărâre care să constate existența vinovăției acestuia, sunt încălcate normele art.16 alin.(1), ale art.23 alin.(11), ale art.41 alin.(1) și ale art.53 din Constituție.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului și dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă, în realitate, sintagma „*nu este cercetat disciplinar*” din cuprinsul lit.b) a art.27⁴⁵ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.440 din 24 iunie 2002, text introdus prin art.1 pct.20 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.21/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.459 din 21 iunie 2016, și care are următoarea redactare: „*Agentul de poliție care a absolvit studii superioare poate participa la concursul pentru ocuparea unui post de execuție vacant de ofițer, dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții: (...) b) nu este cercetat disciplinar sau nu se află sub efectul unei sancțiuni disciplinare;*”.

12. Prevederile constituționale indicate în motivarea excepției sunt cele ale art.16 alin.(1) referitor la egalitatea în drepturi, ale art.41 alin.(1) referitor la muncă și protecția socială a muncii și ale art.53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Din motivarea excepției se deduce în mod rezonabil invocarea prezumției de nevinovăție, consacrată de art.23 alin.(11) din Constituție și de art.6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. Analizând dispozițiile art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002, Curtea reține că acestea instituie una dintre condițiile obligatorii de participare a agentului de poliție la concursul pentru ocuparea unui post de execuție vacant de ofițer, potrivit căreia candidatul „*nu este cercetat disciplinar*” sau „*nu se află sub efectul unei sancțiuni disciplinare*”.

14. În ceea ce privește sintagma „*nu este cercetat disciplinar*” – criticată în prezenta cauză –, Curtea constată că aceeași sintagmă, dar conținută de art.27⁴⁶ alin.(1) lit.b) din aceeași lege, text care reglementează condițiile de participare a polițistului la concursul pentru ocuparea unui *post de conducere* vacant, a fost constatată ca fiind neconstituțională prin Decizia nr.789 din 23 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.59 din 19 ianuarie 2022.

15. Examinând critici de neconstituționalitate asemănătoare celor formulate în prezenta cauză, prin decizia menționată Curtea a reținut că cerința potrivit căreia polițistul candidat nu trebuie să fie subiectul unei cercetări disciplinare este esențială pentru accesul acestuia la concursul pentru ocuparea postului de conducere vacant pentru care candidează, reprezentând în același timp un aspect ce ține de exercitarea raportului de serviciu al polițistului, raport care intră sub protecția dispozițiilor art.16 alin.(3) coroborate cu cele ale art.41 din Constituție. Totodată, Curtea a observat, în acord cu jurisprudența sa în materie, reprezentată de Decizia nr.172 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.315 din 25 aprilie 2016, paragraful 19, că polițistul este un funcționar public cu statut special și că regulile esențiale privind ocuparea posturilor de conducere țin de statutul polițistului, mai exact de exercitarea raportului său de serviciu, și trebuie reglementate prin lege

organică, potrivit art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție (paragrafele 13 și 14 din Decizia nr.789 din 23 noiembrie 2021).

16. Cu privire la cercetarea disciplinară, Curtea a reținut, în esență, că procedura disciplinară este inițiată prin declanșarea cercetării prealabile, presupune sesizarea și consultarea Consiliului de disciplină, după caz, și se finalizează prin soluționarea definitivă a cauzei. Procedura disciplinară se desfășoară pe baza principiilor respectării prezumției de nevinovăție, garantării dreptului la apărare, celerității, contradictorialității, proporționalității, unicității și legalității sancțiunii, iar răspunderea disciplinară a polițistului este angajată atunci când acesta încalcă îndatoririle de serviciu, cu vinovăție. (paragraful 15 din decizie).

17. În acest context normativ, Curtea Constituțională a efectuat testul de proporționalitate pentru a analiza dacă sintagma „*nu este cercetat disciplinar*” încalcă prevederile art.16 alin.(3) coroborate cu cele ale art.41 din Constituție și, în consecință, a verificat dacă adoptarea acesteia are o justificare rațională, fără a fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, dacă are un scop legitim și dacă este proporțională cu acel scop, respectiv este adecvată, necesară și asigură un just echilibru între interesele concurente (paragraful 16).

18. Astfel, Curtea a stabilit că scopul urmărit de legiuitor este unul legitim și constă în limitarea participării la concursul pentru ocuparea unui post de conducere astfel încât să fie selectați acei candidați care nu sunt cercetați disciplinar, adică asupra cărora nu planează nicio incertitudine cu privire la standardele de profesionalism, de etică și de integritate necesare postului (paragrafele 17 și 18).

19. Referitor la caracterul adecvat al condiției impuse prin sintagma criticată, Curtea a observat că aceasta este capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, respectiv ocuparea posturilor de conducere de persoane care îndeplinesc standardele menționate (paragraful 19)

20. Curtea a reținut însă că măsura adoptată nu îndeplinește condiția de a fi necesară, respectiv indispensabilă, pentru îndeplinirea scopului urmărit și nici proporțională, adică să păstreze justul echilibru între interesele concurente. Aceasta deoarece legiuitorul are la dispoziție măsuri mai puțin restrictive pentru îndeplinirea scopului legitim propus, care să asigure standarde privind profesionalismul, etica, integritatea și deontologia polițistului în calitate de funcționar public cu statut special, cum ar fi, spre exemplu, reglementarea celei de-a doua condiții prevăzute de art.27⁴⁶ alin.(1) lit.b) din Legea nr.360/2002, potrivit căreia la concursul pentru ocuparea unui post de conducere vacant să poată participa polițistul care nu se află sub efectul unei sancțiuni disciplinare. Condițiile care concură la împiedicarea participării la concursul pentru ocuparea unui post de conducere trebuie să fie obiective, cuantificabile și să aibă o justificare semnificativă din punct de vedere juridic pentru a atinge scopul propus, or, sintagma criticată nu îndeplinește aceste criterii. Curtea a constatat, în consecință, că sintagma criticată nu respectă exigența ingerinței minime, respectiv adoptarea unei reglementări care să îndeplinească scopul urmărit cu aceeași eficiență, fără a afecta drepturile și libertățile fundamentale deja recunoscute. Ori de câte ori sunt în discuție drepturi fundamentale, exigențele constituționale de protecție a acestor drepturi impun o gradare a intervenției etatice, astfel încât opțiunea legislativă să se îndrepte către măsura cel mai puțin restrictivă de drepturi (paragrafele 20-22).

21. Având în vedere că scopul cercetării prealabile, ca primă etapă în angajarea răspunderii disciplinare, îl constituie stabilirea existenței/inexistenței abaterii disciplinare și a vinovăției, rezultă că în urma cercetării disciplinare se poate constata inexistența abaterii și a vinovăției polițistului care dorește să se înscrie la concursul pentru ocuparea unui post de conducere vacant. În această situație, drepturile sale consfințite prin art.16 alin.(3) și art.41 din Constituție sunt limitate printr-o ingerință a legiuitorului care nu este nici minimă și nici dozată gradual (paragraful 23).

22. Totodată, Curtea a constatat și lipsa de proporționalitate a condiției analizate cu situația care o determină, în sensul că aceasta nu asigură un just echilibru între interesul public și cel individual, aflate în concurs. Astfel, interesul statului este acela ca posturile de conducere să fie ocupate de persoane care îndeplinesc indubitabil standardele etice și profesionale necesare, iar, pe de altă parte, interesul individual este acela de a putea accede la un post de conducere, ceea ce reprezintă o etapă a dezvoltării carierei polițistului ce ține de aspirația acestuia de perfecționare profesională și de asumare a unor noi responsabilități în vederea îndeplinirii unor atribuții aferente funcțiilor de conducere corespunzătoare exercitării raportului său de serviciu ce intră sub protecția art.16 alin.(3) și art.41 din Constituție. În acest context, legiuitorului îi revine obligația constituțională de a identifica punctul de echilibru optim dintre cele două interese concurente, pentru ca acestea, împreună și fiecare în parte, să se realizeze într-o măsură satisfăcătoare și rezonabilă pentru ambele părți (paragraful 24).

23. Or, Curtea a reținut că această obligație constituțională nu a fost respectată de vreme ce legiuitorul a adoptat soluția potrivit căreia orice deschidere a unei proceduri disciplinare, indiferent de faptul că aceasta se finalizează cu constatarea existenței sau a inexistenței abaterii și a vinovăției polițistului, împiedică accesul acestuia la concursul pentru ocuparea unui post de conducere. Mai mult,

potrivit art.6 din Hotărârea Guvernului nr.725/2015 pentru stabilirea normelor de aplicare a cap. IV din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, referitoare la acordarea recompenselor și răspunderea disciplinară a polițiștilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.690 din 11 septembrie 2015, depunerea oricărei înștiințări/cereri în scris cu privire la săvârșirea unei abateri disciplinare obligă persoana în drept să declanșeze procedura disciplinară. Nici Hotărârea Guvernului nr.725/2015 și nici Legea nr.360/2002 nu prevăd sancțiuni pentru situația în care s-ar depune cereri șicanatorii, adică formulate numai cu scopul de a împiedica accesul polițistului la concurs. Aceasta înseamnă că evoluția profesională a polițistului, ca aspect al exercitării funcției publice și al dreptului său la muncă, ar putea fi blocată în mod permanent de persoane de rea-credință care ar putea depune sesizări scrise cu privire la presupuse abateri disciplinare de fiecare dată când se organizează un nou concurs. Legiuitorul plasează astfel sub semnul hazardului un aspect esențial al dreptului la exercitarea funcției publice și al dreptului la muncă, ceea ce este de nepermis (paragraful 25).

24. În concluzie, Curtea a reținut că sintagma „*nu este cercetat disciplinar*” din cuprinsul dispozițiilor art.27⁴⁶ alin.(1) lit.b) din Legea nr.360/2002 împiedică accesul polițistului, funcționar public cu statut special, la concursul pentru ocuparea unui post de conducere, ce ține de exercitarea raportului său de serviciu, aducând astfel atingere dispozițiilor art.16 alin.(3) coroborate cu cele ale art.41 din Constituție (paragraful 26).

25. Cu privire la pretinsa încălcare a principiului egalității în fața legii și al nediscriminării, prevăzut de art.16 alin.(1) din Constituție, Curtea a statuat, prin aceeași decizie, că funcționarii publici nu se supun aceleiași condiții cum este cea prevăzută de art.27⁴⁶ alin.(1) lit.b) din Legea nr.360/2002, deoarece polițiștii sunt funcționari publici civili cu statut special, adică o categorie socioprofesională distinctă de cea a funcționarilor publici al căror statut general este reglementat prin Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.365 din 29 mai 2007, astfel că situația acestora, sub aspectul condițiilor privind accesul la concursul pentru ocuparea funcțiilor de conducere, poate să difere de aceea a funcționarilor publici (paragraful 27).

26. Curtea a mai stabilit și că prevederile art.23 alin.(11) din Constituție, invocate, nu au incidență în cauză, deoarece, potrivit jurisprudenței sale, prezumția de nevinovăție, fiind reglementată în legătură cu libertatea individuală a persoanei, este proprie doar procesului penal, neavând nicio legătură cu cauzele de natură civilă, comercială, fiscală sau de contencios administrativ (paragraful 28).

27. Față de cele prezentate mai sus, Curtea Constituțională constată că cerința legală constând în lipsa cercetării disciplinare în curs este comună atât pentru înscrierea la concursul pentru ocuparea unui post de execuție, cât și a unui post de conducere vacant de ofițer, astfel cum rezultă din cuprinsul art.27⁴⁵ lit.b) și, respectiv, al art.27⁴⁶ alin.(1) lit.b) din Legea nr.360/2002. În consecință, Curtea constată că, pentru identitate de rațiune, sunt pe deplin aplicabile *mutatis mutandis* argumentele ce susțin soluția de admitere pronunțată prin Decizia nr.789 din 23 noiembrie 2021, mai sus sintetizate, așa încât se impune și în prezenta cauză admiterea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*nu este cercetat disciplinar*” din cuprinsul dispozițiilor art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002.

28. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Sindicatul Polițiștilor din România și de Marius Stan în Dosarul nr.73/89/2019 al Tribunalului Vaslui – Secția civilă și constată că sintagma „*nu este cercetat disciplinar*” din cuprinsul dispozițiilor art.27⁴⁵ lit.b) din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Vaslui – Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 2 martie 2023.